

«Jeg tror lærerne bryr seg om hvilke kilder vi bruker, men de pleier ikke å si noe om det»

Vg3-elevers syn på hvordan de har lært å vurdere kilder i grunn- og videregående skole og en undersøkelse av kildevalg og kildeføring i arbeidet med Holbergprosjektet i skolen.

[PRISER OG PRISVINNERE](#)[NOMINASJONER](#)[ARRANGEMENTER](#)[HOLBERGPRISEN I SKOLEN](#)[OM HOLBERGPRISEN](#)

[Hjem](#) — [Holbergprisen i skolen](#) — [Vinnere av lærerprisen](#) — Anne Brit Ingholm

Anne Brit Ingholm

Anne Brit Ingholm. Foto: Privat.

Om lærerrapporten

Tittel: «Jeg tror lærerne bryr seg om hvilke kilder vi bruker, men de pleier ikke å si noe om det.»

Skrevet av: Anne Brit Ingholm

År: [2023](#)

Til dere som jobber i UH-sektoren: Skolebibliotekene trenger dere nå!

Vi har kjempet i mange år, men kommer ikke i mål alene. Uten øremerkede midler til skolebibliotekene er det liten grunn til å tro at fremtidige studenter vil ha bedre leseferdigheter enn dagens.

KHRONO.NO 31.1.2025 - 22:32 debatt

Midt i larmen fra plagiatskandaler og lesekrisen lider skolebibliotekene en stille død

Plagiat og manglende kunnskap om korrekt kildebruk viser tydelig at skolen har behov for skolebibliotekarens spisskompetanse på å undervise i kildehåndtering. Likevel foreslås det nå å fjerne instruksen om at skolen skal ha et eget skolebibliotek.

KHRONO.NO 9.2.2024 - 16:15 debatt

Jeg har jobbet som skolebibliotekar siden 2001. Grunnskole og vgs.

Jeg er leder for Norsk bibliotekforening skole og leder også arbeidsgruppa til Aksjon skolebibliotek.

Hørt om Bibliotekenes bokpakker?
Tjenesten er gratis – du betaler kun for bøkene.

Aksjon skolebibliotek etterspør bedre statistikk og en nasjonal plan for skolebibliotek

Åpent brev til kunnskapsministeren:

Barn mangler skolebibliotek

LESKRIE: Barn mangler skolebibliotekene som omtales i politiske planer – skolene har ofte verken skolebibliotekar eller penger til bøker. Skal læreme øke leselysten med egenkjøpte bøker? spør Aksjon skolebibliotek i dette brevet til kunnskapsminister Kar Nossø Nordtun.

Holbergprisen i skolen - en fin mulighet til å se hvordan våre elever forholder seg til kildesøk, kildevalg og kildeføring

HOLBERG P R I S E N i s k o l e n

Hvert år inviteres landets videregående skoler til å gjennomføre et forskningsarbeid i humanistiske og samfunnsvitenskapelige fag, med støtte fra etablerte forskere. Gjennom arbeidet blir elevene kjent med vitenskapelige teorier og metoder innenfor humaniora og samfunnsvitenskap. Les mer om Holbergprisen i

Blir man ikke studieforberedt på studieforberedende utdanningsløp?

UNIVERSITETET
I OSLO

Det utdanningsvitenskapelige fakultet

NO EN

Meny

Institutt for pedagogikk

← Forskning ← Forskningsaktuelt ← Aktuelle forskningssaker ← 2014

Norske studenter mangler kunnskap om kildekritikk

Både elever og studenter har forbausende liten kunnskap om kildekritikk, mener professor Helge Strømsø.

(NTB & Ertesvåg, 2020)

(Høydal, 2014)

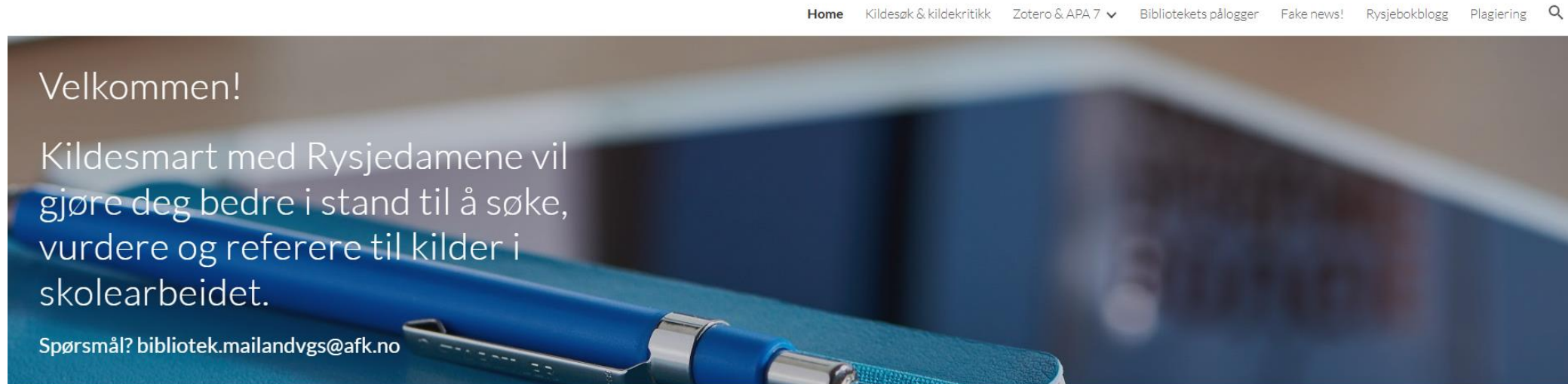
UTDANNINGSNYTT

Mange norske elever sliter med kildekritikk

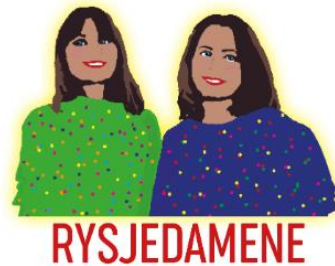
De fleste norske 15-åringar vet ikke hvordan de kan undersøke om kilder er til å stole på, og de vet mindre om kildekritikk enn andre nordiske elever.

Publisert 15.10.2020 - 09:33

Skolebiblioteket på Mailand videregående skole

Intro til Kildesmart

Smartsøk

Vi minner om at det kan være smart å [sitesøke](#) for å spare tid

Arkiv og leksikon

[A-Tekst](#) - Avisarkiv. Elever i Viken logger på via apps.viken

[Nasjonalbiblioteket](#) - digitale bøker og aviser. Pålogg gir tilgang til noe mer innhold.

[Britannica](#) - Engelsk leksikon. Info om pålogg [her](#)

[Store norske leksikon](#)

[Wikipedia](#) (men husk å ikke bruke dette som eneste kilde)

Politikk og samfunn

[FN](#)

[NUPI](#) og [NUPI skole](#) (Utenrikspolitikk og artikler om hendelser i verden)

[NRK urix](#)

[Landinfo](#)

[Norad](#)

[World factbook](#)

[Leger uten grenser](#)

[NRK TV](#) feks programmet [Urix](#)

Rysjedamenes samleside for ulike [nettsteder med klare politiske meninger](#) (altså nettsteder som IKKE er nøytrale)

Klima og natur

[Artsdatabanken](#) (norske arter og naturtyper)

[Cicero](#) (senter for klimaforskning)

[Climate data](#)

[Miljødirektoratet](#)

[Miljølære.no](#)

[Norsk klimaservicesenter](#)

<https://www.framtiden.no/>

Forskning

Vi har laget en samleside for ulike [forskningspublikasjoner](#)

Helse

[NHI](#) - Norsk helseinformatikk

[Helsedirektoratet](#)

[Helsebiblioteket](#)

Forskning

[Open science](#): samleside som gir tilgang til flere databaser du kan søke i blant annet Nora, Doaj, Base og Core

[Google scholar](#) - Akademiske artikler og publikasjoner

[Oria](#) - bibliotekskatalogen til universiteter og høyskoler. Biblioteket kan bestille inn herfra

[DUO](#) - Samlebase for Universitetet i Oslo forskning, masteroppgaver, artikler mm

[NORA](#) - Norwegian Open Research Archives. Samlebase

[Nasjonalbiblioteket](#) har mye faglitteratur - søk om tilgang til å lese bøkene på nett her m/Feidepålogg (Tilgangen gjelder i 8 timer). Velg Mailand videregående når du skal sende avgårde søknaden <https://www.nb.no/applications/access>. Gi beskjed til Anne Brit eller Kristin at du har søkt tilgang slik at vi kan aktivere for deg.

[Scandinavian university press \(tidligere Idunn\)](#), fag- og forskningsartikler. Noe er åpent, men mye ligger også bak betalingsmur, dessverre.

[Psykologisk.no](#) - fagartikler. Noe er åpent, men mye ligger også bak betalingsmur, dessverre.

<https://www.apollon.uio.no> - Apollon er Universitetet i Oslos populærvitenskapelige forskningsmagasin.

<https://www.fafo.no/> - samfunnsvitenskapelig forskningsstiftelse som utvikler kunnskap om vilkårene for deltakelse i arbeidsliv, organisasjonsliv, samfunn og politikk, om sammenhengene mellom politikk og levekår, og om demokrati.

[SSB - statistisk sentralbyrå](#). De har også en samleside for ulike emner og mulighet til å lage egne statistikker : [statistikkbanken](#)

[Institutt for samfunnsforskning](#) - et uavhengig forskningsinstitutt i Oslo, akademisk kunnskap på områder som er viktige for

Film fra
Universitetsbibliotek
et ved OsloMet med
tips til hvor du kan
finne åpen forskning.

Den nederste har
også søketips :)

Tankesmier, tenketanker & politiske meninger

Tankesmier og tenketanker er nettsteder som inneholder artikler og diskusjoner med et klart politisk standpunkt. Her er det ingen som forsøker å være nøytrale. Hvis du er på jakt etter kilder med en klar politisk stemme kan det være lurt å sjekke hva ulike tankesmier/tankekanker skriver om.

[Spartakus](#) - politisk på ytre venstresiden av norsk politikk

[Steigan.no](#) - Blanding av avis med vanlige nyheter og artikler som er på ytre venstre side av norsk politikk

[Manifest](#) - politisk på venstresiden av norsk politikk

[Agenda](#) - politisk på sentrum-venstresiden av norsk politikk

[Civita](#) - politisk på borgerlig-liberal * side av norsk politikk

[Minerva](#) - politisk borgerlig med både liberale og konservative * perspektiver på høyreside av norsk politikk

[Document.no](#) - Blanding av avis med vanlige nyheter og artikler som er på nasjonalkonservativ * side av norsk politikk.

[Minotenk](#) - Tenketank som vil løfte opp inkludering og likestilling, for å motvirke utenforskap, rasisme og diskriminering

[PragerU](#) - politisk konservativ/høyre (Amerikansk)

[Huffington post](#) - politisk radikal/venstre (Amerikansk)

*Begrepsforklaringer:

Borgerlig betyr at man vil ha mindre statlig styring, mer personlig frihet og et fritt marked.

I motsetning til **Sosialister** som ønsker mer statlig styring, høyere skatter og en sterk velferdsstat for å utjevne økonomiske forskjeller.

I **liberal** betyr at man er åpen for å endre på tradisjoner, modernisere samfunnet og styrke internasjonalt samarbeid

Rysjedamene på nett

Smartsøk - alt om smart googling og gode kilder
Kilder og kildebehandling - alt vi lærer dere om Zotero
Bokbloggen vår - våre boktips til deg

Britannica - engelsk leksikon

<https://school.eb.co.uk/levels>
Username - mailandskole
Password - britannica

Engelsk leksikon. Kan minne litt om snl.no, men enda bedre:)

A-tekst - avisarkiv

Når du vil lese avisartikler som ligger bak betalingsmur eller trenger en oversikt over hva som er skrevet om en sak.

<https://app.retriever-info.com/login>

Logg på med Feide.
Fungerer kun på skolens nett

Pressreader - blader & aviser

På skolens nett kommer du rett inn på pressreader.com.

På Pressreader finner du blader og aviser om ulike temaer på mange språk.

Hvis du vil lese hjemmefra må du lage deg en bruker med facebook eller privat epost. Denne brukeren må lages når du er på skolenettet (og du må logge på hver tredje dag for å ha tilgang hjemme)

Digitale skolebøker

Bookbites - mobilapp med digitale romaner og (noen) lydbøker

LÅN EN BOK
DER DU ER

Elevkanalen (logg på med Feide)

Alt av nyheter tilrettelagt

Nasjonalbiblioteket på nett

Søk i Nettbiblioteket her | Bøker

Når du lagrer en nettside inn i din Zotero, så er det ikonet (bildet over) som avgjør hvilken elementtype det lagres som: bok, film, nettside, pdf, artikkel i oppslagsverk, video osv. Obs! Kildetypen avgjør hvordan kilden vil se ut i både løpende tekst og i kildelisten.

Elementtypen kan du endre i etterkant til det du mener er mest fornuftig. Dette gjør du inne i Zotero programmet ditt (samtidig med at du sjekker at informasjon om forfatter, tittel, dato osv er korrekt).

Under finner du to ulike APA 7 eksempler på kildehenvisning i løpende tekst og kildeliste. Det første eksempelet er enkelt og beregnet på nybegynner. Det andre eksempelet er mer avansert og passer for studenter som bruker flere type kilder og hvor APA stiller ulike krav til hvordan det skal se ut i løpende tekst og kildeliste. Vi har brukt referanseverktøyet Zotero i vår tekst

1. Eksempeltekst som viser hvordan kildehenvisninger og kildeliste skal se ut i APA 7 når du er nybegynner og bruker få kildetyper:

John Ronald Reul Tolkien er en av våre mest kjente fantasyforfattere og har lesere over hele verden. Han var språkprofessor ved Universitetet i Oxford og glødende opptatt av språk og mytologi "hans kjærlighet til historie, eventyr og myter gjenspeiles i hans eiendommelige skjønnlitterære bøker, som har oppnådd en enorm popularitet og som av mange betraktes som et forsøk på å skrive en engelsk nasjonalmytologi" («J. R. R. Tolkien», 2016).

Zoterokurs

Slik får du korrekt APA 7 i Zotero (forfatter, tittel og dato)

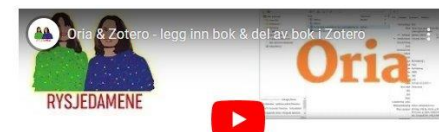
Ulike kildetyper og APA (Zotero)

Zotero i PowerPoint

PDF i Zotero (norsk)

Oria & Zotero

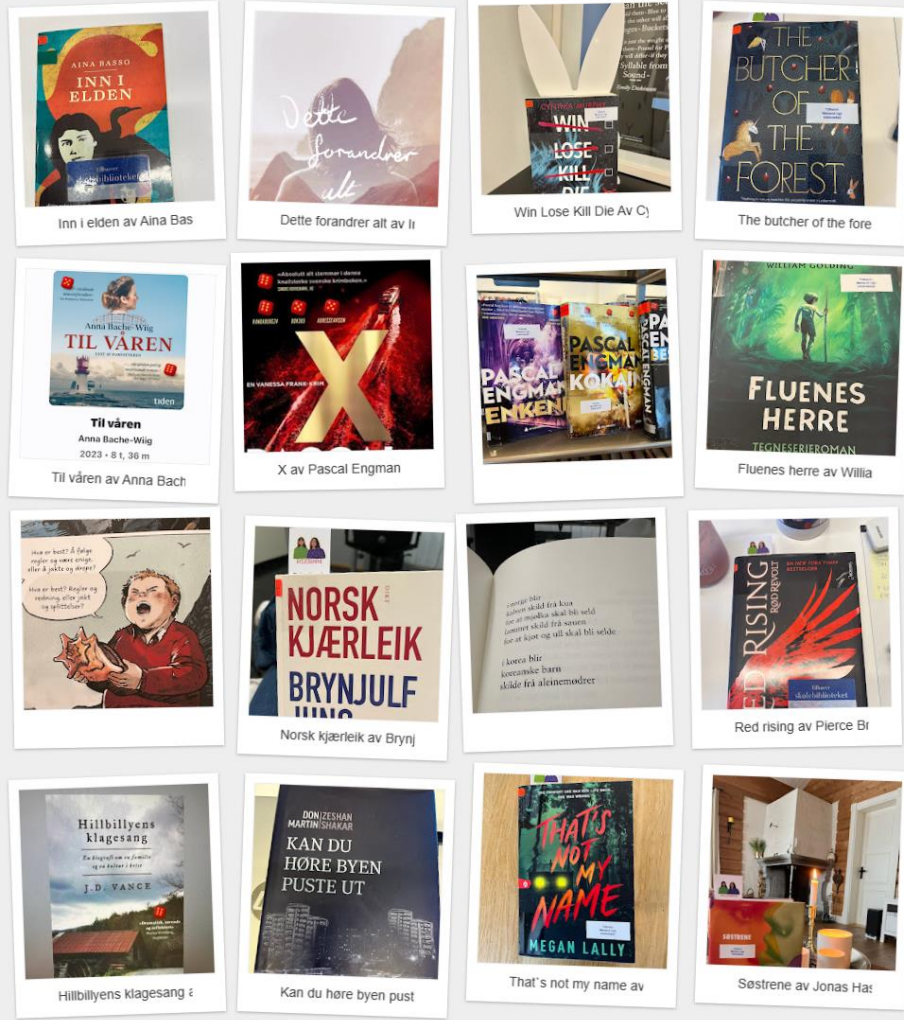
Bokblogg

Rysjedamene og livet på skolebiblioteket

search

Classic Flipcard Magazine Mosaic Sidebar **Snapshot** Timeslide

Faste gjøremål for skolebiblioteket

- Skolebiblioteket har fast samarbeid med norsklærerne rundt opplæring i Zotero for å føre kilder i APA 7 for studiespesialisering og påbygg.
- Søkekurs i samfunnskunnskap
- Leseprosjekter
- Hjemmekontor og lesetid

Hva med kildekritikk?

- Vi er lite involvert i opplæringen i praktisk kildekritikk.
- Vi var usikker på nivået og ambisjonene for opplæringen i kildekritikk på Mailand.
- Balansegang å ikke tråkke i andres bed.
- Hvorfor vil ikke lærerne samarbeide på dette?

Vi leverer bare halvveis på målene fra utviklingsplan for skolebibliotek 🤖

5 Kildekritikk og kildetillit

Mål 1

Skolebiblioteket skal være pådriver i skolens arbeid med søkekompetanse, kildekritikk og kildetillit.

- Skolebibliotekaren er oppdatert innen utviklingen av det digitale informasjons- og kunnskapssamfunnet.
- Skolebibliotekaren initierer til faglig samhandling i læringsarbeid med vekt på kildebruk.
- Skolebibliotekaren underviser i strategisk informasjonssøking og kildevurdering.

Mål 2

Skolebibliotekene skal bidra til at elevene er etterrettelige i sin kildebruk.

- Skolebibliotekarene er oppdatert og formidler skolens valgte standarder for føring av kilder.
- Skolebibliotekaren er oppdatert på opphavsrett og veileder elevene i tråd med dette.

Utviklingsplan for skolebibliotekene

Kildekritikk i læreplaner på ST Vg1

- «innhente og bruke informasjon fra flere og ulike typer kilder for å ta opp forhold i samfunnet og i egne liv. De skal kunne gjøre en kritisk vurdering av kildene med tanke på formål, tendens og hvor pålitelige og relevante de er».
- «drøfte aktuelle helse- og livsstilsspørsmål og vurdere pålitelighet i informasjon fra 5 ulike kilder».
- «lese og sammenligne ulike sakprosaetekster om samme emne fra forskjellige kilder og kritisk vurdere hvor pålitelige kildene er».
- «orientere seg i faglitteratur, vurdere kilder kritisk og skrive fagartikler som greier ut om og drøfter norskfaglige emner»
- «læraren skal planleggje og leggje til rette for at elevane får vist kompetansen sin på varierte måtar som inkluderer forståing, refleksjon og kritisk tenking, i ulike samanhengar»
- (Kunnskapsdepartementet, 2019a, 2019d, 2019b, 2019c).

Holberg ga mulighet til vennlig spionasje på lærere og kildekritikkfokus i klasserommet.

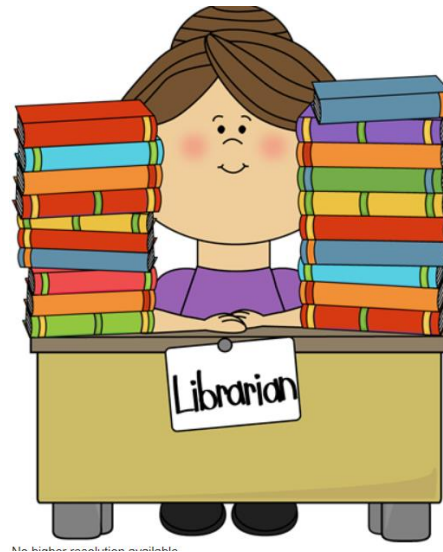
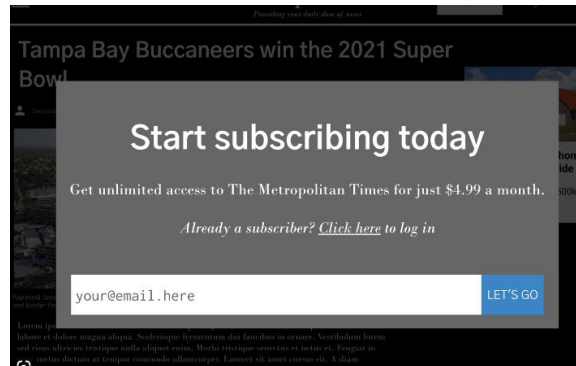

Dette ønsket jeg **generelt** å undersøke:

- Hvordan elevene opplever at opplæringen i kildekritikk har vært gjennom barneskole, ungdomsskole og videregående skole.
- Hvilken tilbakemelding elevene på ST får på kildeføring i forhold til APA reglene – relevant for jobben min.
- Hvilke tilbakemelding elever får på kildevalg i oppgaver – relevant for jobben min.

Dette ønsket jeg **spesifikt** å undersøke med tanke på arbeidet med Holberprosjektet i skolen:

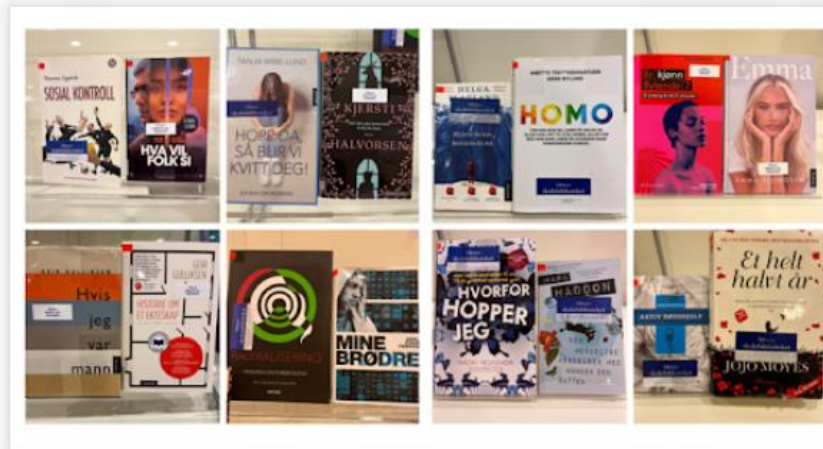
- I hvilken grad de fører kilder korrekt i en formell forskningsrapport.
- Om de møtte på betalingsmurer i sitt søk etter gode kilder til forskningen.
- Om elevene brukte fagartikler og fagbøker som måtte bestilles av biblioteket .

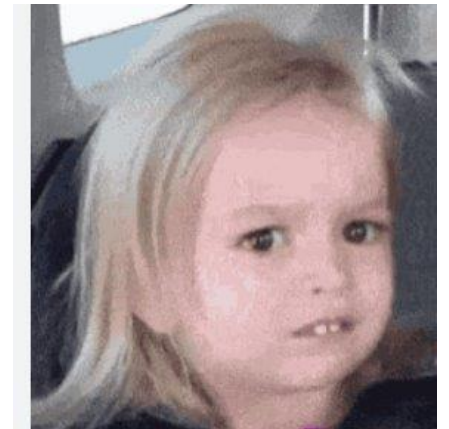
Lesing gir økt empati, men også fagforståelse

NOV
17

Rysjepåstand: Du vil forstå skolefaget bedre hvis du leser en historie om folk som opplever akkurat det du skal lære om

Tenk deg at du skal skrive en oppgave som handler et emne du egentlig ikke kan så mye om. Kanskje det er om f.eks utenforskap, mangfold, sykdom, fattigdom, abort, komplisert familieforhold, rasisme, autisme, funksjonsnedsettelse, polarisering, radikalisering eller hva som helst annet du selv ikke har følt på kroppen. Plutselig skal du skrive oppgave og lese en fagbok som handler om dette. Er det lett å forstå alt som forklares i slike fagbøker? Svaret er ofte nei. Da kan det hjelpe deg, og også bidra til dybdelæring, om du samtidig leser en roman eller en novelle som handler om mennesker som opplever det du skal lære om. Da blir det lettere for deg å sette deg inn i hvordan det er å ha problemer som du selv ikke har og du kan lettere forstå det som står i fagboken etterpå. Dette gjør lesing for deg. Og husk at hvis du har dysleksi eller lesevansker så er det å høre på lydbok også å lese.

Hvordan undersøkelsen ble gjort – kildekritikk & tilbakemeldinger fra lærer

- Kvalitativ forskningsmetode - få deltakere og samlet data gjennom intervjuer.
- Tre fokusgrupper bestående av
 - fem elever fra hver av de tre Vg3 klassene fra studieforberedende utdanningsløp som deltok i Holbergprosjektet, totalt 15 elever.
- Elevene fikk spørsmål om kildekritikkopplæring i hele skoleløpet
- De fikk spørsmål om tilbakemelding på kildevalg og kildeføring fra lærerne
- God kjønnsbalanse, men jeg har ingen kjennskap til elevenes prestasjonsnivå.
- Covid19 og hjemmeskole i vg1 og vg 2 kan ha påvirket resultatet?

Hvordan undersøkelsen ble gjort - kildeføring og betalingsmurer

- Jeg leste igjennom rapportene til alle elevene i Psykologi 2 og kommenterte på hva som var mangelfull kildeføringen (og skrøt av det som ble gjort riktig ❤️)
- Etter rapportene var levert inn spurte jeg elevene på teams om de hadde møtt på betalingsmurer og dermed ikke fått tak i kildene de i utgangspunktet ønsket å bruke 💰

Mine funn: Hva fant jeg ut om elevenes **egen oppfatning** av opplæringen i kildekritikk grunnskolen?

- Elevene mener at de ikke har fått opplæring i kildekritikk på barneskolen.
- Elevene mener at de ikke har fått opplæring i kildekritikk på ungdomsskolen - utover det å sjekke forfatter og dato på kilder.
- Kun en av elevene mente å ha fått opplæring i kildekritikk og kildeføring på ungdomsskolen. Det var i en økt på to timer. Eleven var veldig glad for den økta.

Hva med opplæringen i videregående skole (Mailand)?

- Elevene trodde at lærerne tenkte at kildekritikk var noe elevene hadde lært fra før.
- Elevene var enige om at det **ikke** hadde vært noe praktisk øving i kildekritikk på Mailand.
- En mente at det hadde vært litt snakk om kildekritikk på Vg1, men at det da kun var repetisjon om å sjekke forfatter og dato.
- Utover forfatter og dato visste ikke elevene **hva** de skulle undersøke eller hvordan de skulle undersøke om en kilde var troverdig og god.

Hva tenker elevene om egen evne til å vurdere kilder?

- De fleste mente at de var ganske gode til å vurdere kilder, men at de hadde lært dette selv.
- Et par elever mente de var veldig gode til å vurdere kilder og at de hadde lært dette selv.
- Det var viktig at kilder ikke var gamle og at det var fagperson som hadde skrevet. Nettsidens layout var også viktig. Det måtte være bilder og se profesjonelt ut.

Forskere ved Institutt for pedagogikk ved Universitetet i Oslo lot videregående elever teste ut et skreddersydd undervisningsopplegg for kildekritikk og kildebevissthet. Svarene de fikk var interessante.

Mer kontinuerlig vektlegging av kildebevissthet i undervisningen er viktig for å kunne navigere i dagens informasjonsstrøm. Illustrasjonsfoto: Colourbox

– De tror nok at de har litt mer kontroll på kildeinformasjon og kildekritikk enn det de egentlig har.

Ordene kommer fra Helge Strømsø. Han er professor i pedagogikk, og har sammen med professorkollega Ivar Bråten og post.doc. Eva Brante, nettopp fått publisert en studie i det anerkjente tidsskriftet *Reading Research Quarterly*.

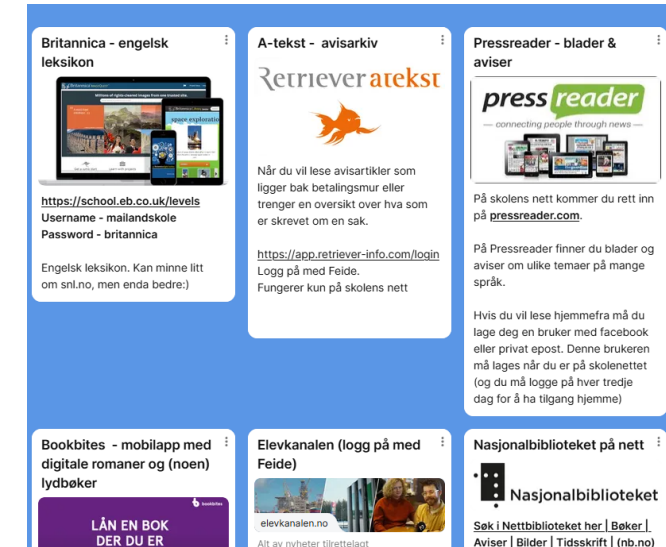
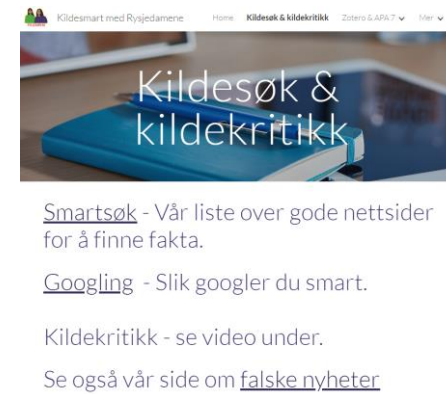
- Bildekilde:
Grefsgård, U. (2019, juni 21). *Hvor gode er egentlig skoleelever til å vurdere sannheten i det de leser? - Institutt for pedagogikk*. <https://www.uv.uio.no/iped/forskning/aktuelt/aktuelle-saker/2019/kildebevissthet.html>

Spør elevene om hjelp til å vurdere kilder?

- Nei
- Over halvparten mente det ville sette dem i et dårlig lys å be om hjelp av lærer.
- De fleste ville heller gjøre nye søk og finne andre kilder enn å be lærer om hjelp til å vurdere en kilde.
- Mange ville heller ikke be om hjelp av venner eller familie.

Pleier elevene å vurdere kildene?

- Her er svaret tja
- De brukte stort sett kilder de allerede kjente til ----> derav viktig med **søkekurs** for alle elever.
- Det viktigste var at kilden passet inn i det synspunktet de **allerede** hadde.
- De var villig til å se igjennom fingrene med kildekritikken dersom de hadde et argument de ønsket å bruke, men hvor kilden kanskje var litt useriøs.
- Når de var på jakt etter politiske argumenter kunne de bruke forum og blogger eller tik-tok når deres egne algoritmer gjorde det vanskelig å finne kilder. Den eleven som var mest politisk aktiv hadde størst problemer med å finne kilder som avvek fra egne politiske meninger.

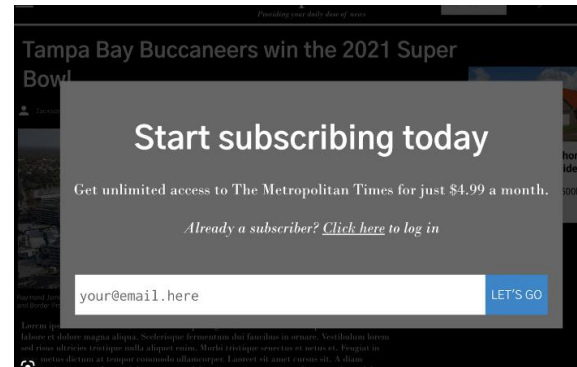
Mente elevene at de generelt fikk gode tilbakemeldinger fra lærerne på kildeføring og kildevalg?

- Elevene mente de sjelden fikk tilbakemelding på om kilder var ført korrekt.
- Unøyaktighet påvirket ikke karakter.
- De fikk sjelden tilbakemelding på om kildene som var brukt var egnet. Lite tilbakemelding på godt/dårlig kildevalg.
- En elev hadde fått beskjed om at en kilde var rasistisk ved en anledning.

Betalingsmurer og innlån av bøker

- svar fra Psykologi 2

- 30% av elevene møtte på betalingsmurer i sitt søk etter gode kilder. Strategien var da å gi opp. De spurte ikke om hjelp.
- Kun 1 av elevene ba biblioteket om hjelp til å låne inn fagbøker.

Hvordan stod det til med Zotero og APA 7 i Forskningsrapportene?

- Jeg sjekket rapportene til Psykologi 2 og alle fikk tilbakemelding på kildeføringen.
- Alle elevene kunne å bruke verktøyet Zotero.
- Halvparten av elevene var svært nøyaktig når de oppga kilder og fikk dermed korrekt APA7.
- Halvparten av eleven var unøyaktig med å oppgi dato og forfatter på kilder
 - selv om dette var godt synlig på nettsiden som var brukt.
- Svært få brukte Rysjedamene.no eller Kildekompasset for å sjekke reglene for hvordan f.eks podcast, tv-episoder og bilder skal oppgis i APA7.

Hva tenkte elevene kunne gjøre undervisningen i kildekritikk og kildeføring bedre?

- Start fra bunn og ikke regn med at vi kan det fra før
- Etter innlevering kan lærer gjerne vise frem eksempler på kilder som var gode og kilder som var mindre gode
- Lærer kan si ifra når vi ikke oppgi kildene nøyaktig nok og vis gjerne eksempler på hva som kunne vært endret for at kilden blir helt riktig oppgitt i løpende tekst og i kildeliste.
- Gi skryt til elever som ber om hjelp til å vurdere kilder slik at vi ikke føler oss dumme og tror vi får dårlig karakter om vi ber om hjelp.

Hva skal vi tenke om at elevene mener at de ikke lærer kildekritikk på skolen?

Kildekritikk i læreplaner på ST Vg1

- «innhente og bruke informasjon fra flere og ulike typer kilder for å ta opp forhold i samfunnet og i egne liv. De skal kunne gjøre en kritisk vurdering av kildene med tanke på formål, tendens og hvor pålitelige og relevante de er».
- «drøfte aktuelle helse- og livsstilsspørsmål og vurdere pålitelighet i informasjon fra 5 ulike kilder».
- «lese og sammenligne ulike sakprosattekster om samme emne fra forskjellige kilder og kritisk vurdere hvor pålitelige kildene er».
- «orientere seg i faglitteratur, vurdere kilder kritisk og skrive fagartikler som greier ut om og drøfter norskfaglige emner»
- «læreren skal planleggje og leggje til rette for at elevane får vist kompetansen sin på varierte måtar som inkluderer forståing, refleksjon og kritisk tenking, i ulike samanhengar»

- Bildekilde: jcomp. (u.å.). *Group of boy and girl standing raising hand on head with a questioning expression*. Freepik. Hentet 11. juni 2023, fra https://www.freepik.com/free-vector/group-boy-girl-standing-raising-hand-head-with-questioning-expression_27304688.htm

Respons fra mine lærerkolleger

- Rapportens tittel "**Jeg tror lærerne bryr seg om hvilke kilder vi bruker, men de pleier ikke å si noe om det**» Ordrett sitat fra et av intervjuobjektene...
- **Historielærerne ble skuffa, men ikke overrasket.
De fleste andre kunne kjenne seg igjen i resultatene.
Ingen gikk i forsvar...**
- **"Vi må nok bli tydeligere NÅR vi snakker om kildekritikk"**

Kildekritikk krever viljestyrke, lærelyst og nysgjerrighet

UNIVERSITETET
I OSLO

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

NO EN

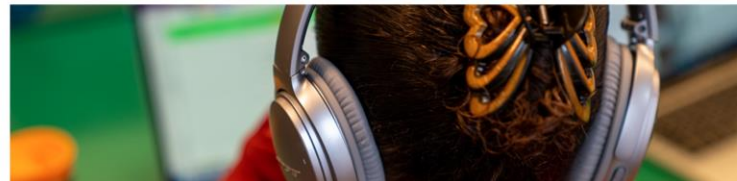
Meny

Sosialantropologisk institutt (SAI)

← Forskning ← Aktuelt innen forskning ← Aktuelle forskningssaker ← 2023

Lesing og konsentrasjon: – Vi kan ikke stole på viljestyrken i møte med algoritmene

Studenter ved Universitetet i Oslo allierer seg mot skjermene for å finne tilbake til konsentrasjonen, og lese bedre.

Engblad, E. (2023, mars 1). *Lesing og konsentrasjon: – Vi kan ikke stole på viljestyrken i møte med algoritmene* - Sosialantropologisk institutt (SAI). <https://www.sv.uio.no/sai/forskning/aktuelt/aktuelle-saker/2023/lesing-og-konsentrasjon.html>

GoZen!. (2017, oktober 16). *10 Reasons We Worry About Teens on Social Media (And Some Reasons We Shouldn't)*. <https://gozen.com/teensandsocialmedia/>

Redaktører, vi påstår: Betalingsmurer i skolen sikrer den visse avisdød!

Hvordan kan mediehusene handle for at dagens unge skal ta i bruk redaktørstyrte medier, hvordan skape fremtidige abonnenter når det ikke er tilgang i skolen?

Anne Brit Ingholm
SKOLEBIBLIOTEKARER VED MAILAND VGS,
AKERSHUS FYLKESKOMMUNE

Kristin Aamodt
SKOLEBIBLIOTEKARER VED MAILAND VGS,
AKERSHUS FYLKESKOMMUNE

PUBLISERT 17.03.2025 - 06:16

Lesetid: 2 min

- Dette er et debattinnlegg. Innlegget uttrykker skribentenes egne synspunkter.

Dagsnytt 18
08.11.2024

Hva håpet jeg funnene kunne føre til?

- Hva betyr det på Mailand å være studieforbereidt?
- Kan vi samarbeide om hvilke ambisjoner vi har og hvilket nivå vi bør ligge på?
- Hvordan når vi målene vi setter?
- Er vi fornøyd med at elevene kan bruke Zotero og fører kilder ganske nøyaktig eller er ambisjonen at de skal kunne APA 7?
- Biblioteket vil ikke trenge seg på, men vi bidrar gjerne til struktur og planer.

Birgitte Mydske Egner 22.9 14:16

Forespørsel om deltakelse i arbeidsgruppe knyttet til elevenes kildebruk og til aktiviteter/kurs på ulike trinn

VGMAI Mailandansatte Anne-Brit, Kristin og Birgitte (som nå er avdelingsleder for bibliotek) ønsker deltakere til arbeidet med en overordnet progresjonsplan fra VG1-VG3 når det gjelder kildesøk, kildekritikk (vurdering av ulike kilder, kunstig intelligens m.m.), opplæring i kildeverktøy (zotero), gjennomføring av leseprosjekter m.m. Vil du være med?

[Se mer](#)

Elisabeth Thue 22.9 14:18

Jeg vil gjerne være med!

Solveig Ingrid Løvås 22.9 14:20

Jeg øg, men trer til side om det blir for mange norsklærere altså!

Mathias Nesthun Sønsteby 25.9 08:59

Jeg vil!

mandag 9. oktober 2023

Helene Moe Olsen 9.10 09:05

Jeg vil også være med!

Tone Nusia Brun 22.9 15:25

Jeg henger meg på Solveig, blir gjerne med, men ser at her trengs lærere fra ulike fag.

Benedicte Milton 22.9 16:26

Jeg deltar gjerne

lørdag 23. september 2023

Katja Benneche Osvald 23.9 11:20

Jeg kan være med

mandag 25. september 2023

Samantha Linn Schneider 25.9 08:36

Jeg kan være med!

Birgitte Mydske Egner 14.8 15:18

Samarbeid med biblioteket knyttet til ulike fag og arbeid med sitater, kildesøk og kildekritikk i fagene

Språk, samfunnsfag og bibliotek - VGMAI Minner om planen vi utarbeidet forrige skoleår mht samarbeid med rysjedamene på biblioteket og arbeid med kildesøk og kildebruk i ulike fag. Vi satte også opp noe som faglærerne må huske på å øve på i fagene. Les planen og kontakt **Anne Brit Ingholm** og **May Kristin Kaasa Aamodt** for å gjøre direkte avtaler der det er planlagt klassebesøk. Fint om det kommer en henvendelse per fagteam først for å avklare hvilke uker det passer, deretter tar vi det klassevis mht avtaler i de enkelte klassene.

VG1 ST/MK:

Lærerne: Leseprosjekter på høsten, evt avtaler om litteraturformidling. Elevene øver seg på å lære hvordan kildeføring skal se ut i ulike sjangre (faglærerne i norsk og engelsk – bruk Kildekompasset).

Rysjedamene: Søkekurs på høsten i engelskfaget (intro til ulike digitale ressurser og søketeknikker). Introduksjonskurs zotero på begynnelsen av andre halvår., forfattere, dato, varighet 2 skoletimer. I tillegg kildesøk-kurs i engelsk. Elevene får info om mange ulike kilder/ressurser.

VG2 ST/MK: Lærerne må ha fokus på mer presis sitateteknikk med anførselstegn, innrykk, skille mellom korte/lange tekster og sitater etc.

Rysjedamene: Zotero-repetisjon i starten av VG2 i norsk – når elevene skal skrive en tekst.

VG3 PB/ST/MK: Eget introkurs på påbygg; søkekurs og zotero. Zotero-repetisjon til VG3 ved innlevering av utforskende litterært emne eller før heldagsprøvene. Mars/april: Tips til å bli studieforberedt. Digitalt kurs som oppfølging etterpå: Ikomp fra Universitetet i Tromsø. Feide-pålogging, passer i norsktimene.

YF1: Leseprosjekt – mest i programfagene på helse og oppvekst. Oppstart med rysjedamene. Elevene leser i programfagene gjennom hele året. NB! Litt samkjøring må til mellom engelsklærerne og programfagslærerne.

YF2: Forslag: Søkekurs i samfunnskunnskap (samme som 1ST/1MK) etter avtale med faglærere i samfunnskunnskap/norsk.

Praktisk kildekritikk skal
fortsatt læres I klasserommet
av faglærere...

Hva kan UH-sektoren gjøre?

Opplæringsforskrifta

[← Til første side](#)[☰ Innholdsfortegnelse](#)[☐ Last ned](#)

§ 11-2 Skolebibliotek

Skolebiblioteket skal bidra til å utvikle språkferdigheitene, leseferdigheitene og evna til å tenke kritisk hos elevane, og til å jamne ut sosiale forskjellar.

Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at elevane har tilgang til eit skolebibliotek eller eit anna bibliotek som er særskilt tilrettelagt for skolen. Biblioteket skal vere tilgjengeleg for elevane i skoletida, slik at biblioteket kan brukast aktivt i opplæringa på skolen.

[Vis på Lovdata.no](#)

Tilskudd til litteraturformidling i bibliotekene, 2025–26

LITTERÆR BEREDSKAP

Søknadsfrist: 15. august 2025.

Fritt Ord lyser ut tilskudd å kr 60 000 til lese- og formidlingsprosjekter med utgangspunkt i norsk skjønnlitteratur, sakprosa og tegneserier.

Det kan søkes støtte enten til leseprosjekter for ungdom og voksne eller formidlingsprosjekter som tematiserer beredskap i vid forstand, eksempelvis egenberedskap, militær, sosial eller intellektuell beredskap.

Se frittord.no for fullstendig utlysningstekst.

Aksjon skolebibliotek etterspør bedre statistikk og en nasjonal plan for skolebibliotek

Åpent brev til kunnskapsministeren:

Barn mangler skolebibliotek

LESEKRISIS: Barn mangler skolebibliotekene som omtales i politiske planer – skolene har ofte verken skolebibliotekar eller penger til bøker. Skal lærerne øke leseysten med egenkjøpte bøker? spør [Aksjon skolebibliotek](#) i dette brevet til kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun.

Aksjon skolebibliotek: Mandag 27. januar overleverte (f.v.) Anne Brit Ingholm og Nina Bigum Udnesseter denne teksten som et brev til kunnskapsministeren. Statssekretær i Kunnskapsdepartementet Synnøve M. Skaar tok imot på vegne av Kari Nessa Nordtun. Foto: Ann Berit Hulthén

Anne Brit Ingholm

Nina Bigum Udnesseter

DEBATT • ANNE BRIT INGHOLM OG NINA BIGUM UDNESSETER

Til dere som jobber i UH-sektoren: Skolebibliotekene trenger dere nå!

Vi har kjempet i mange år, men kommer ikke i mål alene. Uten øremerkede midler til skolebibliotekene er det liten grunn til å tro at fremtidige studenter vil ha bedre leseferdigheter enn dagens.

Sammen må vi kreve økt satsing på litteraturformidling og tilgang til skolebibliotek gjennom hele skoleløpet, skriver forfatterne. Foto: Privat

Norsk skolebibliotekforening skole
Anne Brit Ingholm

Skolebibliotekarforeningen i Norge
Nina Bigum Udnesseter

Engblad, E. (2023, mars 1). *Lesing og konsentrasjon: – Vi kan ikke stole på viljestyrken i møte med algoritmene - Sosialantropologisk institutt (SAI)*.
<https://www.sv.uio.no/sai/forskning/aktuelt/aktuelle-saker/2023/lesing-og-konsentrasjon.html>

Fejas. (2020, april 21). *Spion*. Pixers. <https://pixers.no/klistremerker/spion-24379581>

GoZen. (2017, oktober 16). *10 Reasons We Worry About Teens on Social Media (And Some Reasons We Shouldn't)*. GoZen! <https://gozen.com/teensandsocialmedia/>

Grefsgård, U. (2019, juni 21). *Hvor gode er egentlig skoleelever til å vurdere sannheten i det de leser? - Institutt for pedagogikk*. <https://www.uv.uio.no/iped/forskning/aktuelt/aktuelle-saker/2019/kildebevissthet.html>

Himsaini007. (2016). *English: At Library* [Grafikk]. Own work.
<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Librarian.png>

Høydal, Ø. S. (2014). *Norske studenter mangler kunnskap om kildekritikk*.
<https://www.uv.uio.no/iped/forskning/aktuelt/aktuelle-saker/2014/kildekritikk.html>

Ingholm, A. B., & Udnesseter, N. B. (2025a, januar 30). *Åpent brev til kunnskapsministeren: Barn mangler skolebibliotek*. <https://www.bokogbibliotek.no/ordskifte/apent-brev-til-kunnskapsministeren-barn-mangler-skolebibliotek/240856>

Ingholm, A. B., & Udnesseter, N. B. (2025b, januar 31). *Til dere som jobber i UH-sektoren: Skolebibliotekene trenger dere nå!* <https://www.khrono.no/til-dere-som-jobber-i-uh-sektoren-skolebibliotekene-trenger-dere-na/939359>

Kunnskapsdepartementet. (2019a). *Kjerneelementer—Læreplan i samfunnskunnskap—Fellesfag vg1/vg2 (SAK01-01)*. Fastsett som forskrift. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020.
<https://www.udir.no/lk20/sak01-01/om-faget/kjerneelementer?lang=nob>

Kunnskapsdepartementet. (2019b). *Kompetansemål etter Vg1 studieforberedende utdanningsprogram—Læreplan i engelsk (ENG01-04)*. Fastsett som forskrift. Læreplanverket

for Kunnskapsløftet 2020. <https://www.udir.no/lk20/eng01-04/kompetansemaal-og-vurdering/kv6>

Kunnskapsdepartementet. (2019c). *Kompetansemål etter Vg3 studieforberedende utdanningsprogram—Læreplan i norsk (NOR01-06)*. Fastsett som forskrift. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020. <https://www.udir.no/lk20/nor01-06/kompetansemaal-og-vurdering/kv115>

Kunnskapsdepartementet. (2019d). *Kompetansemål—Læreplan i geografi—Fellesfag i studieførebuende utdanningsprogram (GEO01-02)*. Fastsett som forskrift. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020. <https://www.udir.no/lk20/geo01-02/kompetansemaal-og-vurdering/kv49>

NTB, & Ertesvåg, O. (2020, oktober 15). *Mange norske elever sliter med kildekritikk*.
<https://www.utdanningsnytt.no/kildekritikk/mange-norske-elever-sliter-med-kildekritikk/257768>

<https://tv.nrk.no/serie/dagsnytt-atten-tv/sesong/202411/episode/NNFA56110824>